UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I." DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ — CLINICA OFTALMOLOGICĂ
Director: Prof. Dr. D. MICHAIL

No. 1493

STATISTICA
AFECŢIUNILOR RETINIENE IN ANUL 1919—1938.
DIN CLINICA OFTALMOLOGICĂ CLUJ

TEZA

PENTRU

DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ŞI CHIRURGIE

PREZENTATĂ ŞI SUSŢINUTĂ ÎN ZIUA DE 3 IV 1939

DE

WEISS PAUL

INSTITUT DE ARTE GRAFICE „CENTRALA" CLUJ, STR. REG. MARIA 37

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I." DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ — CLINICA OFTALMOLOGICĂ
Director: Prof. Dr. D. MICHAIL

No.....

STATISTICA
AFECŢIUNILOR RETINIENE IN ANUL 1919—1938.
DIN CLINICA OFTALMOLOGICĂ CLUJ

TEZĂ

PENTRU

DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ŞI CHIRURGIE

PREZENTATĂ ŞI SUSŢINUTĂ ÎN ZIUA DE .....

DE

WEISS PAUL

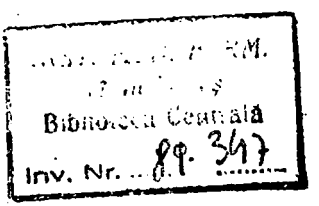

INSTITUT DE ARTE GRAFICE „CENTRALA" CLUJ, STR. REG. MARIA 37

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I." DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ — CLINICA OFTALMOLOGICĂ
Director: Prof. Dr. D. MICHAIL

Decan: Prof. Dr. I. DRĂGOIU.

Profesori:

Clinica stomatologică	D-l Prof. Dr.	*Aleman I.*
Microbiologie	„ „ „	*Baroni V.*
Fiziologia umană	„ „ „	*Benetato Gr.*
Istoria medicinei	„ „ „	*Bologa V.*
Patologia generală şi experimentală	„ „ „	*Botez A. M.*
Clinica oto-rino-laringologică .	„ „ „	*Buzoianu Gh.*
Istologia şi embriologia umană .	„ „ „	*Drăgoiu I.*
Semiologie medicală	„ „ „	*Goia I.*
Clinica ginecologică şi obstericală	„ „ „	*Grigoriu Cr.*
Clinica medicală	„ „ „	*Haţieganu I.*
Medicina legală	„ „ „	*Kernbach M.*
Chimia biologică	„ „ „	*Manta I.*
Clinica oftalmologică	„ „ „	*Michail D.*
Clinica neurologică	„ „ „	*Minea I.*
Igena şi igiena socială	„ „ „	*Moldovan I.*
Radiologia medicală	„ „ „	*Negru D.*
Anatomia descriptivă şi topografică	„ „ „	*Papilian V.*
Clinica chirurgicală / Medicina operatoare	„ „ „	*Pop Al.*
Clinica infantilă	„ „ „	*Popoviciu Gh.*
Farmacologia şi farmacogn. (supl.)	„ „ „	*Popoviciu Gh.*
Chimia medicală	„ „ „	*Secăreanu Şt.*
Balneologia	„ „ „	*Sturza M.*
Clinica dermato-venerică . . .	„ „ „	*Tătaru C.*
Clinica urologică	„ „ „	*Ţeposu E.*
Clinica psichiatrică	„ „ „	*Urechia C.*
Anatomia patologică	„ „ „	*Vasiliu T.*
Igiena generală	„ Agr. „	*Zolog M.*
Fizica medicală	„ Conf. „	*Bărbulescu N.*

JURIUL DE PROMOŢIE

Preşedinte : D-nul Prof. Dr. *D. Michail*

Membrii:
„ „ „ *V. Bologa*
„ „ „ *G. Benetato*
„ „ „ *M. Kernbach*
„ „ „ *I. Aleman*

Supleant: *Dl. Conf. Univ. Doc. P. Vancea*

Statistica afecţiunilor retiniene în anii 1919—1938.

INTRODUCERE

Această teză face parte din seria lucrărilor intreprinse de domnul Profesor D. Michail, prin cari caută să reproducă, cu ajutorul materialului rece si obiectiv al cifrelor statistice, activitatea Clinicei oftalmologice din Cluj.

Referindu-se la o perioadă de 20 ani, aceste statistici arată cât şi cum s'a lucrat la Clinica oftalmologică din Cluj în perioada cuprinsă între anii 1919—1938.

Calitatea unei statistici stă în aceia că, deşi alcătuiţă numai din o inşirare de cifre, dă posibilităţi mari de interpretare acestor cifre. „O statistică bună — spunea un gânditor — strânge în tabloul unei singure pagini materialul de gândire cuprins într'o carte vastă".

Natural, pentruca o statistică să aibă asemenea calităţi, e necesar ca acel ce o face să fie pătruns de importanţa ei. Inţelegând acest lucru m'am silit, în măsura posibilităţilor mele, să adun tot materialul disponibil, să-l sintetizez şi să trag anumite concluzii.

Sunt dator — şi pe această cale — să mulţămesc Domnului Profesor Michail pentru increderea avută acordându-mi acest subiect de teză.

Considerațiuni generale

Dintre organele de simț ochiul e acela care stă mai mult sub influența factorilor nocivi din mediul exterior. Și nasul și urechea vin în contact strâns cu exteriorul, însă partea lor sensitivă propriu zis, părțile lor nobile prin funcțiune, stau adăpostite și rar sunt atinse de factorii externi

Ochiul, pe lângă faptul că e constituit din o sumedenie de elemente unul mai fragil decât celălalt, totalitatea acestor elemente, globul ocular stă în mare parte expus agenților externi. Astfel se explică cum multe din afecțiunile oculare se datoresc factorilor fizici, mecanici sau microbieni veniți direct dela exterior.

Natural că cu cât elementele constitutive ale cchiului se găsesc pe un plan mai profund cu atât influența factorilor nocivi e mai mică. Aceasta e explicația raritățiî afecțiunilor retiniene în raport cu numărul tuturor afecțiunilor oculare ale globului și ale anexelor sale. In general procentul bolnavilor cu afecțiuni retiniene în raport cu numărul tuturor bolnavilor de ochi e aproape în fiecare an sub 1%.

Considerațiuni sumare asupra anatomiei și fiziologiei ratinei.

După Teestut. „Retina, tunica internă a ochiului, e o membrană nervoasă."

După raporturile sale deosebim la retină trei părți:

1. Partea coroidiana a retinei
2. „ ciliară „ „
3. „ iriană „ „

Segment de sferă, membrana retiniană are grosimea cuprinsa între 0,1—0,4 mm.

Dintre elementele sale constitutive mai însemnată e **macula lutea**. „Ea e zona unde vederea are maximum de claritate". (Testut).

In structura retinei se disting 11 straturi:

1. Epiteliul pigmentar
2. Stratul conurilor şi al bastonaşelor
3. Membrana limitantă externă.
4. Stratul celulelor vizuale
5. Stratul bazal.
6. Stratul celulelor bipolare
7. Stratul celulelor unipolare
8. Plexul cerebral sau stratul plexiform
9. Stratul celulelor ganglionare
10. Stratul de fibre optice
11. Membrana limitantă internă.

Strâns legată de structura ei anatomo-istologică, funcţiunea retinei inseamnă funcţiunea elementelor nervoase ce o constituesc.

„Excitantul obişnuit, normal al retinei este lumină".

„Elementele retinei impresionate prin lumina sunt conurile (Prof. Gh. Popoviciu: Elemente de fiziologie medicală).

Razele de lumină căzute pe părţile retinei lipsite de conuri şi bastonaşe nu dau nici o senzaţie luminoasă.

In timpul funcţiunii lor elementele sensibile ale retinei sufăr transformări morfologice, fizice şi chimice.

Astfel „Partea externă a conurilor se scurtează sub influenţa luminei şi se lungeşte la intuneric".

„In retină se produce un curent electric, conurile şi bastonaşele devenind negative faţă de stratul intern" (Prof. Gh. Popoviciu: Elemente de fiziologie medicală).

Deasemeni se cunosc şi transformările substanţelor colorate ale retinei (eritropsina) în timpul funcţiunii sale.

Toate acestea arată nobleţea funnţională a retinei şi explică importanţa imbolnăvirilor ei.

Patologia retinei.

In consideraţiunile generale dela inceputul lucrării am notat faptul cunoscut a rarităţii afecţiunilor retiniene. Cu toată raritatea lor imbolnăvirile retinei au importanţă excepţională.

Retina fiind elementul sensitiv, funcţional — pentru a spune astfel — al ochiului, disfuncţia ei inseamnă pierderea vederii pe teritoriul ocular respectiv.

Din această cauză am socotit necesar să subliniez gravitatea imbolnăvirilor retiniene.

In manualul de oftalmologie al regretutului profesor G. Stănciuleanu se găseşte următoarea clasificaţie a afecţiunilor retiniene.

A. Afecţiuni vasculare:

1. Embolia arterei centrale a retinei
2. Tromboza
3. Arterioscleroza

B. Retinitele

1. Albuminurică
2. Diabetică
3. Leucemică
4. A anemiei pernicioase
5. Pigmentară
6. Proliferantă.

C. Deslipirile de retină.

D. Tumorile retinei.

Gliomul

E. Leziunile traumatice.

In tabloul statistic al fiecărui an şi în tabloul sintetic nu am urmărit această clasificare.

Materialul unui an nu dă posibilitatea nnei sintetizări atât de amănunţite. Din 800 bolnavi ospitalizaţi într'un an la Clinica oftalmologică, numărul celor cu afecţiuni retiniene e cam de 15, uneori mult inferior.

O aranjare a materialului şi o procentualizare pe baza clasificării de mai sus, pe lângă că ar fi prea complicată, nu ar spune însă mult, nu ar da posibilitatea unei interpretări mai largi. Numai în cazul gliomelor retiniene şi al deslipirilor de retină am făcut un tablou aparte.

In rest din examinarea fiecărui an în parte am socotit că o statistizare s'ar putea face ţinând cont de cazurile în care numai retina e interesată şi cazurile cu afecţiuni asociate.

Tabloul anual al afecţiunilor retiniene

Anul 1919.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	800
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	7
Procentul lor	0,87 %
Afecţiuni numai ale reţinei	1
Procentul lor	16,66 ,,
Afecţiuni asociate	5
Procentul lor	83,34 ,,

Anul 1920.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	803
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	7
Procentul lor	0,87 ,,
Afecţiuni numai ale retinei	2
Procentul lor	28,58 ,,
Afecţiuni asociatie	5
Procentul lor	71,50 ,,

Anul 1921.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	730
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	6
Procentul lor	0,82 ,,
Afecţiuni numai ale retinei	2
Procentul lor	33,33 ,,
Afecţiuni asociate	4
Procentul lor	66,67 ,,

Anul 1922.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 747
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 9
Procentul lor ..... 1,20 %
Procentul lor ..... 33,33 „
Afecţiuni asociate 6
Afecţiuni numai ale retinei 3
Procentul lor ..... 66,67 „

Anul 1923.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 850
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 7
Procentul lor ..... 0,85 „
Afecţiuni numai ale retinei 4
Procentul lor ..... 57 „
Afecţiuni asociate 3
Procentul lor ..... 43 „

Anul 1924.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 782
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 5
Procentul lor ..... 0,67 „
Afecţiuni numai ale retinei 1
Procentul lor ..... 20 „
Afecţiuni asociate 3
Procentul lor ..... 80 „

Anul 1925.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 735
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 5
Procentul lor ..... 0,66 „
Afecţiuni numai ale retinei 4
Procentul lor ..... 80 „
Afecţiuni asociate 1
Procentul lor ..... 20 „

Anul 1926.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	732
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	8
Procentul lor	1,09 %
Afecţiuni numai ale retinei	1
Procentul lor	12,50 ,,
Afecţiuni asociate	7
Procentul lor	87,50 ,,

Anul 1927.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	610
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	10
Procentul lor	1,63 ,,
Afecţiuni numai ale retinei	3
Procentul lor	30 ,,
Afecţiuni asociate	7
Procentul lor	70

Anul 1928.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	698
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	12
Procentul lor	1,70 ,,
Afecţiuni numai ale retinei	5
Procentul lor	41,65 ,,
Afecţiuni asociate	7
Procentul lor	58,35 ,,

Anul 1929.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	657
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	13
Procentul lor	2
Afecţiuni numai ale retinei	4
Procentul lor	31 ,,
Afecţiuni asociate	9
Procentul lor	69 ,,

Anul 1930.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 657
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 11
Procentul lor ..... 1,68 „
Afecţiuni numai ale retinei 7
Procentul lor ..... 63 „
Afecţiuni asociate 4
Procentul lor ..... 39 „

Anul 1931.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 533
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 12
Procentul lor ..... 2,24 „
Afecţiuni numai ale retinei 8
Procentul lor ..... 66,64 „
Afecţiuni asociate 4
Procentul lor ..... 33,36 „

Anul 1932.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 391
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 13
Procentul lor ..... 3,32 „
Afecţiuni numai ale retinei 8
Procentul lor ..... 64 „
Afecţiuni asociate 5
Procentul lor 36

Anul 1933.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 277
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 5
Procentul lor ..... 1,85 „
Afecţiuni numai ale retinei 3
Procentul lor ..... 60 „
Afecţiuni asociate 2
Procentul lor ..... 40 „

Anul 1934.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 523
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 20
Procentul lor 3,84%
Afecţiuni numai ale retinei ..... 12 „
Procentul lor ..... 60 „
Afecţiuni asociate 8
Proceetul lor 40

Anul 1935.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 652
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 20
Procentul lor ..... 3,06 „
Afecţiuni numai ale retinei 13
Procentul lor ..... 65 „
Afecţiuni asociate 7
Procentul lor ..... 35 „

Anul 1936.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 830
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 18
Procentul lor ..... 2,11 „
Afecţiuni numai ale retinei 13
Procentul lor ..... 72,15 „
Afecţiuni asociate 5
Procentul lor ..... 27,85 „

Anul 1937.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi 905
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ... 15
Procentul lor ..... 1,64 „
Afecţiuni numai ale retinei 10
Procentul lor ..... 66,66 „
Afecţiuni asociate 5
Procentul lor ..... 33.34 „

Anul 1938.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	907
Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene ...	28
Procentul lor	0,08
Afecţiunî numai ale retinei	21
Procentul lor	89,25 %
Afecţiuni asociate	7
Procentul lor	10,75 ,,

Prezentarea cifrelor de mai sus — corespunzătoare fiecărui an — precum şi procentualizarea lor am făcut-o cu convingerea că numai astfel aşi putea da oglinda activităţii Clinicei în anul respectiv.

Intr'adevăr să luăm de ex. anul 1933: Din 277 bolnavi numai 5 au afecţiuni retiniene. Dacă la această cifră infimă aşi începe să socotesc după clasificaţia din Manualul de oftalmologie al Prof. Stănculeanu adică aşi fi căutat: 1. Afecţiunile vasculare cu subdiviziunile, 2. Retinitele cu subclasificările lor, 3. Deslipirea retinei, 4. Tumorile retinei, desigur că cifrele absolute neînsemnate nu ar fi fost de nici un folos cercetătorului viitor.

Ele ar fi fost cel mult un balast dovedind o nefolositoare pedanterie a celui cele-a adunat.

Ochiul un organ fin, constituit din o serie de medii nobile fineţea lor structurală şi funcţională, va fi cu atât mai alterat cu cât mai multe din elementele sale constitutive vor fi prinse în procesul inflamator, traumatic, vascular sau tumoral. O afecţiune pur retiniană are o importanţă prin gravitatea ei — o afecţiune corio-retiniană de pildă — dacă nu prezintă o gravitate dublă, totuşi are una muit mai mai mare decât prima.

Acestea au fost considerendele care m'au determinat ca în situaţia dată de cifrele anuale minime ale bolnavilor cu afecţiuni retiniene să mă mărginesc numai la o subdiviziune a lor în: 1. Afecţiuni pur retininiene şi 2. Afecţiuni asociate. Aceste date după cum s'a remarcat le-am exprimat în cifre absolute şi în procente.

Dacă în cazul fiecărui an în parte mi-a fost greu să urmez clasificarea dată de prof. Stănculeanu, în situaţia tuturor cazurilor din cei 20 ani, aspectul e întru câtva schimbat. Cifrele astfel

căpătate îmi dau posibilitatea a face calcule şi a procentualiza în trei direcţii:

1. Afecţiunile vaculare ale retinei
2. Deslipirile de retină
3, Gliomul retinei.

Şi în aceste cazuri am procedat ca la fiecare an în parte: am luat suma totală a bolnavilor ospitalizaţ în ultimii 20 ani la Clinica oftalmologică din Cluj, am luat numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene tot în aceeaşi perioadă de vreme pentru a exprima apoi acest din urmă lucru în procente. In felul acesta tabloul afecţiunilor retiniene e complectat în toate direcţiile.

Tablourile afecţiunilor vasculare a deslipirilor de retină şi al gliomelor.

A. *Tabloul afecţiunilor vasculare.*

Numărul tuturor bolnavilor în anii 1911—1938	13809
Numărul tulburărilor vasculare retiniene	33
Procentul lor	0,30%

B. *Tabloul deplipirilor de retină*

Numărul bolnavilor	13809
Numărul deslipirilor de retină	43
Procentul lor	0,30%

Aceasta vrea să insemne că în general revin cam 2 cazuri deslipire de retină pe an.

Nu trebuie de uitat însă că au fost ani fără nici o deslipire, iar alţii cu 5—6 cazuri.

Tabloul gliomelor retiniene în anii 1919—1938.

Numărul bolnavilor ospitalizaţi	13809
Numărul cazurilor de gliom	20
Procentul lor	0,14%

Din examinarea tabloului rezultă că în general revine cam un caz de gliom pe an.

O a doua constatare e aceia că vârsta bolnavilor cu gliom retinian e cuprinsă între 8 luni şi 5 ani, adică afecţiunea interesează copilăria.

Pentru a întregi lucrarea şi pentru a da posibilitatea unei interpretări comparative imediate am ataşat la sfârşitul tezei un tablou sintetic.

Şi în acest tablou am potrivit lucrurile ca la fiecare an în parte, împărţind afecţiunile retiniene în 2 categorii:

1. Afecţiuni numai ale retinei.
2. Afecţiuni asociate.

Am exprimat şi aici datele în cifre absolute şi în procente.

Anul	Numărul bolnavilor ospitalizaţi	Numărul bolnavilor cu afecţiuni retiniene	Procentul lor (%)	Afecţiuni numai ale retinei	Procentul lor (%)	Afecţiuni asociate	Procentul lor (%)
1919	800	7	0,87%	1	16,66%	5	83,34%
1920	803	7	0,87 ,,	2	28,50 ,,	5	71,50 ,,
192	730	6	0,82 ,,	2	33,33 ,,	4	66,67 ,,
1922	747.	9	1,20 ,,	3	33,33 ,,	6	66,67 ,,
1923	850	7	0,85 ,,	4	57 ,,	3	43 ,,
1924	782	5	0,67 ,,	1	20 ,,	4	80 ,,
1925	735	5	0,66 ,,	4	80 ,,	1	20 ,,
1926	732	8	1,09 ,,	1	12,50 ,,	7	87,50 ,,
1927	610	10	1,63 ,,	3	30 ,,	7	70 ,,
1928	698	12	1,70 ,,	5	41,65 ,,	7	58.35 ,,
1929	657	13	2 ,,	4	31 ,	9	69 ,,
1930	657	11	1,68 ,,	7	63 ,,	4	37 ,,
1931	533	12	2,24 ,,	8	66,64 ,,	4	33.36 ,,
1932	391	13	3,32 ,,	8	64 ,,	5	36 ,,
1933	277	5	1,85 ,,	3	60 ,,	2	40 ,,
1934	523	20	3,8 ,,	12	60 ,,	8	40 ,,
1935	652	20	3,06 ,,	13	65 ,,	7	35 ,,
1936	830	18	2,11 ,,	13	72,15 ,,	5	27,85 ,,
1937	905	15	1,64 ,,	10	66,66 ,,	5	33,37 ,,
1938	907	28	3,08 ,,	21	89,25 ,,	7	10,75 ,,
Total	13809	230	1,66%	125		105	

CONCLUZIUNI.

1. Afecţiunile retiniene sunt rare în raport cu afecţiunile globului ocular şi ale anexelor sale.

2. In timp de 20 ani din 13809 bolnavi ospitalizaţi în Clinica oftalmologică din Cluj numai 230 au fost cu afecţiuni retiniene.

3 Procentul acestor afecţiuni e în general cuprins între 0,66—3,84%.

4. Numărul deslipirilor de retină în acest 20 ani e de 43.

5. Procentul lor este de 0,30%.

6. Cazurile de gliom retinian în această perioadă sunt în număr de 20.

7. Procentul lor este de 0,30%.

8. Vârsta la care apare gliomul e acea a copilăriei cuprinsă între 8 luni şi 5 ani.

Văzută şi bună de imprimat.

Preşedintele tezei:
Prof. Dr. D. Michail

Decanul Facultăţii:
Prof. I. Drăgoi

BIBLIOGRAFIA

I. Archiva Clinicei Oftalmologice din Cluj.
II. Manual de oftalmologie G. Stănculeanu.
III. Testut Traité d'anatomie.
IV. Morax Précis d'ophtalmologie.
V. Gh. Popoviciu Fiziologie medicală.